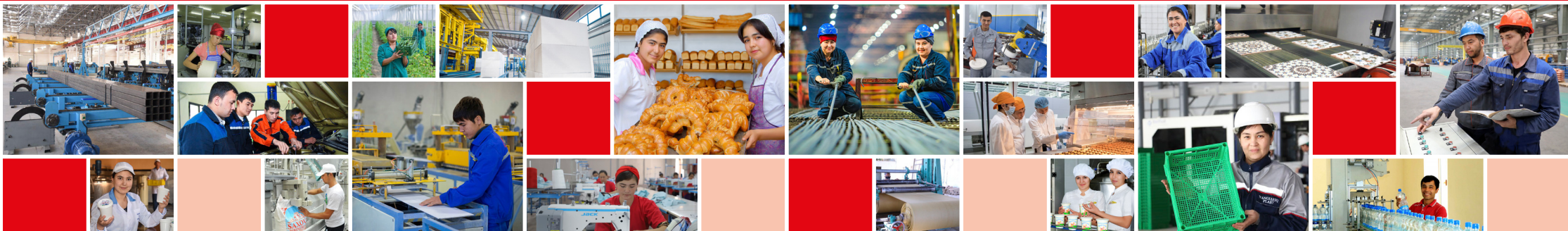

ISSIQXONALARDA YOSH VA HOSILLI GREYPFRUTNI YETISHTIRISH LOYIHASI

Issiqxonalarda yosh va hosilli greypfrutni yetishtirish loyihasi / F.Rashidov,
M.Faxrutdinov – Toshkent, 2024.

O'quv qo'llanma "Biznesni Rivojlantirish Banki" ATB va "Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi" MChJ muassisligida tayyorlandi hamda nashr ettirildi.

Mualliflar:

Rashidov F.I. - Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi O'qitish ishlarini tashkil qilish boshqarmasi boshlig'i, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

Faxrutdinov M.Z - Toshkent Davlat Agrar Universiteti "Mevachilik va uzumchilik" kafedrası professori, qishloq xo'jaligi fanlari doktori.

Loyiha ishtirokchilari:

Otamurodov J.Y., Babamuhamedov A.A., Ermatov F.G' – Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi xodimlari

Taqrizchilar:

Rizaev N.K. - O'zbekiston Respublikasi Bank-Moliya Akademiyasi, "Buxgalteriya hisobi" kafedrası professori, iqtisod fanlari doktori.

Jo'raev S.T - Toshkent Davlat Agrar Unversiteti "Seleksiya va urug'chiligi" kafedrası mudiri professor, qishloq xo'jaligi fanlari doktori.

Tahrirchi:

Dilfuza Narxujayeva – Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi xodimi

Ushbu o'quv qo'llanma Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi ijro organi majlisida muhokama qilingan va nashrga tavsiya qilingan.

**O'quv qo'llanma Biznesni Rivojlantirish Banki va
Kichik Biznesni Rivojlantirish Jamg'armasi tuhfası hisoblanadi.**

© "Biznesni Rivojlantirish Banki" ATB - 2024

© "Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi" MChJ - 2024

Mazkur o'quv qo'llanma kichik biznes tadbirkorlari uchun asosiy o'quv adabiyoti sifatida xorijiy tajriba asosida tayyorlangan bo'lib, undan kichik biznes tadbirkorlari o'z biznes loyihalarini tashkil etish uchun dastur sifatida foydalanishlari mumkin.

Ushbu o'quv qo'llanma Birlashgan Millatlar Tashkilotining Sanoat Rivojlanishi Tashkilot (UNIDO) talablari asosida tuzilgan bo'lib, 60411300 - "Biznesni boshqarish" (Bakalavriat), 70411301 - "Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni tashkil etish" (Magistratura) hamda 08.00.15 - "Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti" (Doktorantura) ta'lim yo'nalishlari bo'yicha ta'lim olayotgan talabalar va ilmiy tadqiqotlar olib borayotgan mustaqil izlanuvchilar ham o'quv qo'llanma sifatida foydalanishlari mumkin.

O'quv qo'llanmada loyihani tashkil etish, biznes yuritish, loyihani boshqarish, loyihani menejmenti va marketingi, loyihani texnik jihatları, texnologik jihozlar va texnologik jarayonlar, ishlab chiqarish rejasi, ta'minot rejasi, HR-rejasi, moliyaviy rejasi, loyihaning zararsiz ishlash nuqtasi, loyihani rentabelligi, NPV va IRR koeffitsiyentlari, loyihani o'zini-o'zi qoplash muddati masalalari yoritib berilgan.

HURMATLI BIZNES VAKILLARI!

Ma'lumki, kichik biznes – bu mahallaga, tumanga yangi muhit olib kiradigan, odamlarimizga shijoat beradigan katta kuchdir.

Iqtisodiyoti jadal rivojlanayotgan ko'plab davlatlarda ish o'rinlarining 70-80 foizi shu soha vakillari tomonidan yaratilmoqda. Barcha nufuzli kompaniyalar tarixi ham aynan kichik va o'rta biznesdan boshlangan.

So'nggi yillarda mamlakatimizda mikro-biznes va oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish bo'yicha katta amaliy ishlar qilindi. Dasturlar orqali mikro-biznesni moliyaviy qo'llab-quvvatlashga har yili 1 milliard dollardan ziyod mablag' yo'naltiryapmiz. Natijada bugun har bir mahallada kamida 40-50 nafar yangi tadbirkor paydo bo'lib, minglab doimiy ish o'rinlari yaratilmoqda. Lekin kichik biznesni manzilli qo'llab-quvvatlash, ularga zarur shart-sharoitlar yaratish borasida bunday muhit hali to'liq shakllanib ulgurmas, desak, adolatdan bo'ladi.

Biz yil boshida kichik biznes toifasiga kimlar kirishini aniq belgilab oldik. Endi kichik tadbirkorlarning "oyoqqa turib olishi" va faoliyatini kengaytirishi uchun mutlaqo yangi yondashuvlarni joriy etamiz. Bunda ushbu soha vakillarini tadbirkorlikka o'qitish, ularga loyiha tayyorlab berish, faoliyatini moliyalashtirish, mahsulotlariga bozor, biznesiga sheriklar topish bo'yicha yaxlit eko-tizim yaratiladi.

Buning uchun, eng avvalo, "Qishloq qurilish bank"ni "Biznesni rivojlantirish banki"ga aylantiramiz. Ushbu yangi bankning faoliyati ham, ishlash uslubi va moliyalashtirish mexanizmlari ham yangicha bo'ladi. Jumladan, bank huzurida har bir hududda jami 14 ta kichik biznes markazi tashkil etiladi.

Markazlar esa tashabbuskorlarning biznes loyihalarini ishlab chiqishga

ko'maklashadi, o'z hisobidan yangi loyiha qilmoqchi bo'lgan tadbirkorlarni o'qitadi, yangi loyihalarga zarur mutaxassislarni jalb qiladi, tadbirkorlar uchun buxgalteriya, soliq, audit, marketing, huquqiy va boshqa konsalting xizmatlarini ko'rsatadi.

Ikkinchidan, hududlardagi Kichik biznes markazlarida o'qigan tadbirkorlarning loyihalarini eng qulay shartlar asosida moliyalashtirish yo'lga qo'yiladi.

Uchinchidan, Kichik biznes markazlari ko'magida loyiha tashabbuskori va yirik davlat korxonalari bilan kooperatsiya aloqalari o'rnatiladi. Bunda yangi korxonalarda zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish, xodimlar malakasini oshirish va mahsulotini realizatsiya qilishga Markazlar yordam beradi.

Shu bilan birga, ushbu korxonalarga davlat xaridlari tizimida o'zi ishlab chiqargan mahsulotlarni 2 yil davomida to'g'ridan-to'g'ri shartnoma bilan sotishga ruxsat beriladi.

To'rtinchidan, Kichik biznes markazlarini boshqarishga xususiy sheriklar jalb qilinadi. Ushbu tadbirkorlarga "Biznesni rivojlantirish banki"ga hissador bo'lib kirish huquqi beriladi.

Beshinchidan, yangi tizimni joriy etish bo'yicha alohida qonun ham qabul qilamiz. Bunda markaz bilan hamkorlikda kichik biznes loyihalarini amalga oshirish bilan bog'liq barcha jarayonlar soddalashgan tartibda belgilanadi.

Maqsadimiz – bir yil ichida kamida 150 mingta kichik biznes subyektni "oyoqqa turg'izish", kamida 25 mingtasini o'rta korxonalarga aylantirish, sohada 250 mingta yangi doimiy ish o'rni yaratishdan iborat.

**O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Shavkat Mirziyoyevning mamlakatimiz
tadbirkorlari bilan ochiq muloqot shaklida o'tkazilgan
uchrashuvdagi nutqidani**

18.08.2023

MUNDARIJA

Moliyaviy termin va atamalarning glossariysi	8	6.1. Marketing konsepsiyasi	41
1. Loyihaning maqsadi	10	7. Mahsulot yetishtirish rejasi.....	44
1.1. Loyihaning maqsadi.....	11	7.1. Mahsulot yetishtirish rejasi.....	45
2. Loyiha tashabbuskori.....	12	8. HR rejasi.....	48
2.1. Loyiha tashabbuskori	13	8.1. HR rejasi	49
3. Loyiha strategiyasi.....	14	9. Moliyaviy reja	50
3.1. Loyiha strategiyasi	15	9.1. Moliyaviy reja	51
4. Greypprut yetishtirishni tashkil qilish.....	16	9.1. Loyihani amalga oshirish uchun olinadigan kredit shartlari	52
4.1. Greypprut haqida	17	9.2. Loyihani moliyalashtirish: moliyalashtirish mexanizmi va manbalari.....	52
4.2. Xom-ashyo haqida	23	10. Xulosalar.....	54
4.3. Jihoz va uskunalar.....	35	10.1. Xulosalar	55
5. Infrastruktura	38	11. Loyihaning hisob-kitob qismi.....	58
5.1. Infrastruktura.....	39		
6. Marketing konsepsiyasi	40		

MOLIYAVIY TERMIN VA ATAMALARNING GLOSSARIYSI

Atama nomi	Kengaytmasi	O'zbek tilidagi ma'nosi
PV	Present Value	Kelajakdagi pul oqimlarining joriy qiymatini aniqlash imkonini beruvchi moliyaviy ko'rsatkich.
NPV	Net Present Value	Investitsiya loyihalari samaradorligini baholash uchun foydalaniladigan ko'rsatkich. Bu ko'rsatkich yillar davomidagi pul oqimlarini joriy qiymati va biznesga kiritilgan sarmoyaninig farqi sifatida aniqlanadi.
IRR	Internal Rate of Return	Investitsiyalarning ichki daromadlilik darajasi (IIDD) yoki ichki rentabellik darajasi potentsial investitsiyalar rentabelligini baholash uchun moliyaviy tahlilda qo'llaniladigan ko'rsatkichdir. IRR diskontlangan pul oqimlarini tahlil qilishda barcha pul oqimlarining sof joriy qiymatini (NPV) nolga tenglashtiradigan diskont stavkasi.
Diskontsiz kummulyativ saldo		Pul oqimini boshqarish va moliyaviy rejalashtirishda qo'llaniladigan o'lchovdir. Bu ko'rsatkich pul oqimlarini ma'lum bir muddatga qoldig'ini ko'rsatadi.
Diskontli kummulyativ saldo		Diskontni hisobga olgan holda jamlangan qoldiq - bu diskont stavkasini hisobga olgan holda har bir kichik davr oxirida to'plangan pulning umumiy miqdorini baholash imkonini beruvchi moliyaviy ko'rsatkich.

1. LOYIHANING MAQSADI

1.1. LOYIHANING MAQSADI

Ushbu loyihaning asosiy maqsadi issiqxonalarda yosh va hosilli greypfrutni yetishtirishni tashkil etishdir.

Bundan tashqari, loyihani ishga tushirish orqali respublika aholisining ushbu mahsulotlarga bo'lgan ehtiyojini qondirish, hamda yangi ish o'rinlarini yaratish, mamlakatimizning eksport salohiyatini oshirish uchun imkoniyatlar yaratish maqsad qilingan.

(ming so'mda)

Nomi	Summa	Loyihada ishtirok etish			
		Kredit	%	O'z mablag'lari	%
Tomchilatib sug'orish to'plami	10 000	10 000	100%	-	0%
Issiqxona majmuasining qurilish-montaj ishlari	72 000	60 000	83%	12 000	17%
Greypprut ko'chatlari 3 yillik	80 000	80 000	100%	-	0%
Jami asosiy vositalar	162 000	150 000	93%	12 000	7%
Aylanma kapital	58 000		0%	58 000	100%
Jami	220 000	150 000	68%	70 000	32%

Loyiha tashabbuskoriga ushbu loyihani amalga oshirish eksportbop mahsulotlar yetishtirishga imkon beradi.

2. LOYIHA TASHABBUSKORI

2.1. LOYIHA TASHABBUSKORI

Loyiha tashabbuskorining asosiy faoliyatiga issiqxonalarda yosh va hosilli greyfrutni yetishtirishni tashkil etish, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi qonunchilik hujjatlarida taqiqlanmagan va tashkilot ustaviga muvofiq boshqa faoliyat turlari kiradi.

Loyiha tashabbuskori O'zbekiston Respublikasi qonunchilik hujjatlarida belgilangan tartibda davlat ro'yxatidan o'tkazilgan kundan boshlab tadbikorlik subyekti hisoblanadi.

Loyiha tashabbuskori xo'jalik faoliyatini o'zini-o'zi ta'minlash va moliyalashtirish tamoyillari asosida amalga oshiradi. O'zbekiston Respublikasi bank muassasalarida milliy va chet el valyutasidagi hisobvaraqlariga ega bo'ladi.

Loyihaning joriy faoliyatini boshqarish nafaqat menejment sohasida, balki qishloq xo'jaligi va sitrus mevalar yetishtirish sohasida tajribaga ega bo'lgan rahbar tomonidan amalga oshirilishi maqsadga muvofiq.

3. LOYIHA STRATEGIYASI

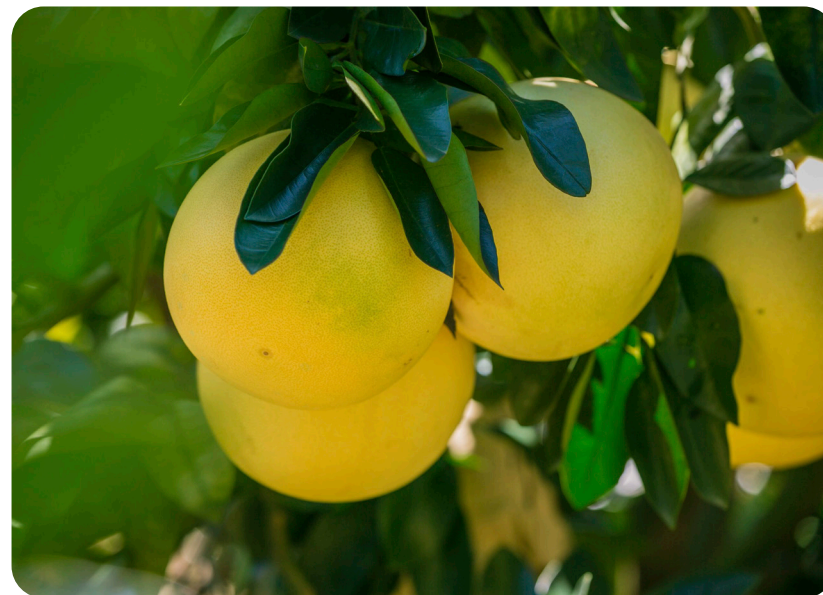
3.1. LOYIHA STRATEGIYASI

O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotining ustuvor tarmoqlarida tarkibiy o'zgarishlarning asosiy vositalaridan biri iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha davlat siyosati hisoblanadi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda juda qulay investitsiya muhiti yaratildi, bu birinchi navbatda, har qanday strategik investor uchun muhim bo'lgan siyosiy va iqtisodiy barqarorlik bilan tavsiflanadi.

Kichik biznesni rag'batlantirishning mavjud choralari va kichik biznes loyihalariga imtiyozlar berilishi loyihani yaratishning asosiy sabablari sifatida ko'rsatilishi mumkin.

Ushbu loyiha doirasida loyiha tashabbuskorining strategik maqsadi ushbu biznes loyiha uchun qulay hududda issiqxona majmuasi barpo etib greypfrut mevalari yetishtirishdir.

4. GREYPFRUT YETISHTIRISHNI TASHKIL QILISH

4.1. GREYPFRUT HAQIDA

GREYPFRUT (*Citrus paradise M*)

Mahsulot sotilish hajmi bo'yicha greypfrut sitruslar orasida apelsindan keyingi ikkinchi o'rinda turadi, u limon va mandarindan ham, hatto ularni birgalikda olinganda ham, ko'proqdir. Uning bunday keng tarqalishi mevasining qator afzalliklari bilan tushuntiriladi – yuqori vitaminlilik, tetiklantiruvchi va ishtahani ochuvchi xususiyati, hamda uni haqiqatda amerikaning mevasi qilgan amerika reklamalari.

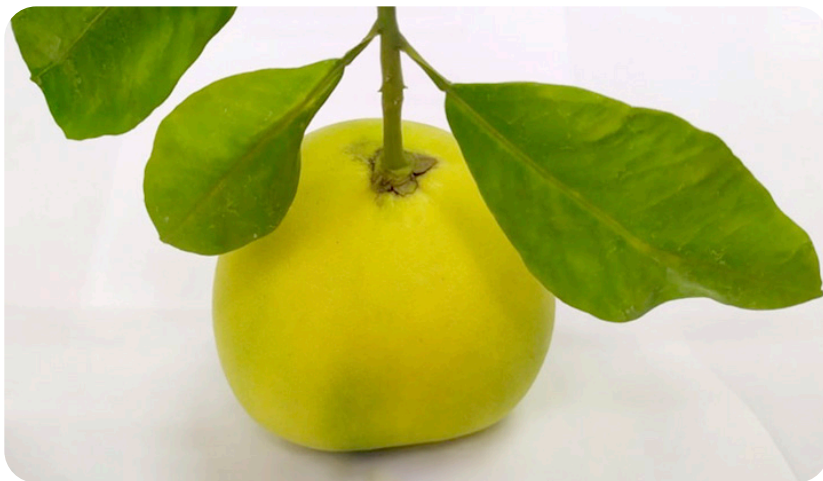
Oxirgi o'n yil ichida greypfrutni texnik qayta ishlash yuqori darajada rivojlandi. Uning mevalaridan juda yaxshi konservalangan kompotlar, murabbo, jem, marmelad va salqin, hamda shifobaxsh ichimliklar tayyorlash uchun konsentratlar ishlab chiqariladi. Ovqat hazm qilishi sust bo'lgan kishilar uchun, hamda asteniya (asabiy-ruhiy quvvatsizlik)ning har qanday turida greypfrut shifobaxsh va parhezboq meva sifatida eng qimmatli oziq-ovqat mahsulotlaridan biri hisoblanadi.

Botanik va pomologik jihatdan greypfrut pompelmusning juda yaqin qarindoshidir va ko'pgina botanik olimlar uni pompelmusning turkumi deb hisoblashadi. Greypfrut yovvoyi holda topilmagan. Uning kelib chiqishi ham hozirga qadar aniqlanmagan. Olimlarning taxmin qilishicha, u 200 yilcha muqaddam pompelmus urug'ini Antil orollariga ekishdan kelib chiqqan va u yerdan Floridaga olib kelinib, 1880 yildan boshlab mashhur bo'lib ketgan. Biroq o'tgan asrning 30-yillarida tipik greypfrut endemik holatda Indoneziyada topilgan, bu yerda u pompelmusga nisbatan ancha kam tarqalgan. Ayrim olimlar greypfrutni pompelmusning mutanti deb ham hisoblashadi. Ammo tadqiqotchilarning ko'pchilik qismi greypfrut pompelmus

va shirin apelsinning tabiiy duragaylanishidan kelib chiqqan degan fikrni qo'llab-quvvatlashadi. Bunga pompelmus urug'larining monoembrionalligidan farqli ravishda greypfrut urug'larining poliembrionalligi dalil bo'lishi mumkin.

Greypfrut o'rtachadan baland bo'yigacha (15 metrgacha) o'suvchi daraxtdir. Greypfrut POMELO ZF YUBILEYNIY pakana o'suvchi 2m75 sm balanlikda o'sadi. U yosh o'simtalarining tuksizligi, novdalarining ingichkaligi, barg yaprog'i va barg bandi qanotchalarining kichikroqligi bilan pompelmusdan farq qiladi.

Gullarining rangi oq, o'lchami pompelmusnikidan kichikroq, odatda kichik shingilsimon to'pgulga to'plangan. Mevalari ko'pincha kichik shingillarda 2-5 tadan joylashadi, ammo yakka mevalar ham uchraydi. Mevalari doimo dumaloq yoki biroz yassi, ular hech qachon pompelmus singari noksimon yoki kuchli yapaloq bo'lmaydi. Pishgan mevalarining rangi limonsimon sariq.

GREYPFRUT POMELO NAVI

Eti sarg'ish, kamdan-kam pushti yoki qizil bo'ladi. Etining pushti rangda bo'lishi greypfrut (pomelo Zayniddin navi) mevalari rangi tarkibida likopin pigmentining mavjud bo'lishiga bog'liq.

Ta'mi hamisha achchiqroq yoki nordon-chuchuk. Urug'i doimo ko'p (60-70 tagacha), ammo urug'siz shakllari ham mavjud. Urug'i pompelmus urug'idan farqli ravishda ko'p murtakli va kamroq yassi hisoblanadi.

Iqlim sharoitlariga talabi va sovuqqa chidamliligi bo'yicha greypfrut ko'proq apelsinga yaqin turadi, ammo apelsinga nisbatan jazirama va atmosfera qurg'oqchiligini ancha yaxshiroq o'tkazadi.

O'zbekistonda greypfrut o'simliklari issiqxona iqlim sharoitida yetishtiriladi. Respublikmizda rayonlashtirilgan mahalliy navlari yaratilgan.

Yangi yaratilgan mahalliy navlaridan greypfrut pomelo

GREYPFRUT POMELO ZF YUBILEYNIY NAVI

Zayniddin navi, ZF Yubileyniy navi va greypfrutni Renessans III navlarini ekib yuqori hosil olinmoqda.

Greypfrut nam tropiklarda, doimiy jazirama iqlimda ham yaxshi o'sadi. Bir vaqtning o'zida uni issiqlik yig'indisi 4500-48000 atrofida bo'lgan subtropik hududlarda ham muvaffaqiyat bilan yetishtirish mumkin.

Binobarin Rossiyaning Krasnodar o'lkasi sharoitida greypfrutning Yubileyniy, Marsh bessemyanniy, Sidles, Gulrinskiy, Dunkan kabi navlari O'zbekistonda greypfrutni pomelo Zayniddin navi, pomelo ZF Yubileyniy navi va greypfrut pomelo Renessans III navlari yetishtirib kelinmoqda.

Greypfrut yetishtirish agrotexnikasi apelsin va boshqa sitruslardagi singaridir.

Sitrus o'simliklari bir oilaga mansub agrotexnika chora tadbirlari parvarishlari bir xil bo'ladi.

GREYPFUT POMELO ZAYNIDDIN NAVI

POMPELMUS (Citrus grandis Osb.)

Pompelmus (sheddok) Janubiy-Sharqiy Osiyo va Zond orollaridan kelib chiqqan. Yovvoyi holda topilmagan. Sharqiy va Janubiy Osiyo mamlakatlarida (Filippin, Tayvan) sanoat asosida yetishtiriladi. Pompelmusning mevalari yetarlicha yirik bo'lib, kichikroq tarvuz o'lchamigacha (diametri 20 sm gacha) boradi. Sharqiy va Janubiy Osiyo mamlakatlarida yetarlicha mashhur bo'lib, oziq-ovqatga desert sifatida keng ishlatiladi. Meva etining rangi yashilsimon, sarg'ish, pushti yoki qonsimon qizil, ta'mi sharobsimon nordon-shirin yoki biroz achchiq, ba'zan achchiqlik umuman bo'lmaydi, o'ziga xos hidli. Mevasining shakli yassi-dumaloq, dumaloq, noksimon yoki teskari konussimon. Rangi sarg'ish-yashil, och sariq yoki yorqin sariq.

Po'stining qalinligi eng yaxshi navlarda o'rtacha (1 sm gacha). Sharbatida qand miqdori 9,5%, kislota 1%. Mevalari transportda

GREYPFUT POMELO RENESSANS III

Pompelmus mevasining butun va kesilgan ko'rinishi

tashishga yaroqli. Asosan tropik iqlimda yetishtiriladi. Past haroratlarga chidamliligi bo'yicha apelsin va greypfrutga yaqin turadi. Bu xususiyatini uni subtropiklarda ham (garchi bu yerlarda uning sifati past bo'lsa ham) yetishtirish imkonini beradi. Modomiki, pompelmusning mevalari greypfrutga o'xshab ketar ekan, shunga ko'ra ko'pincha savdoga ham u bilan birga kelib tushadi. Daraxti kuchli o'suvchi (15 m gacha), shox-shabbasi dumaloq, ixcham. Barglari yirik, yuraksimon keng qanotli bandga ega, shakli cho'zinchoq tuxumsimon, osti tuklangan.

Gullari yirik, ko'proq yakka yoki shingilga to'plangan. Pompelmus urug'lari monoembrional bo'lgan yagona sitrus ekini hisoblanadi. Nusellyar murtakning bo'lmasligi va ko'p asrlar davomida urug'idan ko'paytirish pompelmusning xilma-xil shakllarining yuzaga kelishiga sabab bo'ldi. Har xil navlarning mevalari o'zining o'lchami (100 g dan 2-3 kg gacha), etining

rangi, uning sharbatliligi, ta'mi va boshqalariga ko'ra bir-biridan keskin farq qiladi. Sheddokning eng ko'p tarqalgan navlariga Noksimon Sheddok, Xirado-buntan, Bali Merax, Pandan Vangi va boshqalarni misol qilish mumkin. Pompelmus asosan o'z urug' ko'chatlariga yoki F-2 Yubileyniy limonga payvand qilish orqali ko'paytiriladi. Greypfrutni yangi navlarini yaratishda ushbu navlari bo'yicha seleksiya ishlari amalga oshirilgan.

4.2. XOM-ASHYO HAQIDA

ISSIQXONALARDA YOSH VA HOSILLI GREYPFRUT O'SIMLIGINI PARVARISHLASH

Greypfrut ko'chatlarini ekishga tayyorlash. Issiqxonalarda greypfrut ko'chatlarini ekishda issiqxonalar tuprog'ini yaxshilab tekislash, hamda tuproqning unumdor qatlami tarkibiga qarab gektariga 60-80 tonna chirigan go'ng, 600 kg superfosfat va 150 kg kaliyli o'g'itlar solinadi.

Greypfrutni yashil qalamcha usulida ko'chatlarini tayyorlash

Issiqxonaga greypfrut qalamchalarini ekib, qisqa muddatda ko'chatlarini ildiz ottirib tayyor ko'chatlarini ekishdan oldin yerni qo'lda 20–25 sm chuqurlikkacha belkurak bilan ag'dariladi.

Greypfrut ko'chatlarni 2x2 yoki 2x2,5 sxemasida shaxmat usulida

ekilganda issiqxonalardan unumli foydalaniladi. Greyfrutni ko'chatlarini o'tqazish joylari tuproq unumdorligiga va yer sho'rlanishiga qarab har bir ko'chat ekiladigan joylarni 50x50 sm yoki 40x40 sm chuqur qazib, chuqurlarni chirigan go'ng yoki biogumuslar bilan to'ldirib, har bir ko'chat ekiladigan qatorlarga ip tortiladi.

Greyfrut ko'chatini ekish

Issiqxonalarda greyfrut ko'chatlarini ekishda ko'chat ildizlari yaxshi rivojlangan bir va ikki yillik ko'chatlari ekiladi.

Bir yillik ko'chatlarda 3-4 tagacha birinchi tartib novdalar bo'lishi, tanasining yo'g'onligi 0,7-0,8 sm ikki yillikda esa, ikkinchi tartib novdalari va tanasi yo'g'onligi kamida 1 sm bo'lishi maqsadga muvofiqdir.

Issiqxonalarga greyfrut ko'chatlarini yil mobaynida ekib parvarish ishlari olib boriladi. Issiqxonalarda greyfrut o'simliklarini ekish uchun qulay sharoitlar mavjud.

Yosh ko'chatlar tuproqqa ekilgandan keyin ko'chatning atrofiga aylanma lunka ochiladi va shu lunka orqali sug'oriladi.

Yosh ko'chatlarning yaxshi rivojlanishi uchun agrotexnikaga

to'g'ri e'tibor qaratilgan holda har o'n kunda bir marotaba oziqlantiriladi.

Bunda birinchi o'n kunlikda ko'chatlar bir osh qoshiq natriy gummat + bir osh qoshiq kalsiy 10 litr suvga aralashtirilib, oziqlantiriladi.

Ikkinchi o'n kunlikda bir osh qoshiq (20 gramm) natriy gummat + bir osh qoshiq gidrokompleks 10 litr suvga aralashtirilib, bir marotaba oziqlantiriladi.

Uchinchi o'n kunlikda bir osh qoshiq (20 gramm) natriy gummat + bir osh qoshiq azofoska (azot, fosfor, kaliy aralashmasi) qo'shiladi. 10 litr suvga aralashtirilib, bir marotaba oziqlantiriladi.

Ekilgan yosh ko'chatlar ustidan har xil kasalliklarga qarshi profilaktika sifatida har oyda ikki marotaba ishlov beriladi. Birinchi marotaba 4,5 gramm Vertemeks 10 litr suvga aralashtirilib sepiladi va ikkinchi marotaba 5 gramm Nureld 10 gr 10 litr suvga aralashtirilib, har o'n besh kunda bir marta sepiladi.

Hosilni kasallanishi greyfrut pomelo Renessans III

Tavsiya etiladigan mahalliy

navlari: O'zbekistonda greyfrutni pomelo Zayniddin navi, pomelo ZF Yubileyniy navi va greyfrut pomelo Renessans III navlari yetishtirib kelinmoqda.

Yerga ishlov berish: greyfrutni ko'chatlarini o'tqazish uchun issiqxona tuprog'i yaxshilab tekislanadi, hamda 50-60 sm chuqurlikda ishlanishi lozim.

Ekish sxemasi va muddati: issiqxonada greyfrut ko'chat-

larini to'g'ri burchakli sxemada 1 ga maydonga ekilganda 2x2 m, shaxmat sxemada ekilganida 2000 ming dona ko'chat ekiladi. Greypprut ko'chatlarini O'zbekiston iqlim sharoitida issiqxonalarga erta bahor, yoz, kuz va qish oylarida ekish tavsiya etiladi. Negaki qish oylarida issiqxona ichini isitgichlar bilan isitiladi.

Yerni greypprut ko'chatlarini ekishga tayyorlash: ko'chat o'tqazish joylari rejalangandan keyin 60 sm chuqurlikda uralar kovlanadi. Ko'chat o'tqazish paytida har qaysi chuqurga yana 10-15 kg chirigan go'ng, 100-150 g superfosfat va 50 g dan kaliy o'g'itlari solinadi. Ildizlari yaxshi rivojlangan bir va ikki yillik greypprut ko'chatlarida 3-4 tagacha birinchi tartib novdalar bo'lishi, tanasining yo'g'onligi 0,7-0,8 sm, ikki yilliklarida esa ikkinchi tartib novdalari va tanasining yo'g'onligi kamida 1 sm bo'lishi shart. Kuzda greypprut ko'chati albatta ildizga ilashgan tuprog'i bilan birga o'tqaziladi, chunki aks holda ko'chatlarning bir qismi qurib qolishi mumkin. Shuningdek, shox-shabbani qalinlashtiradigan ortiqcha novdalar, shikastlangan ildizlari kesib tashlanadi.

Parvarishlash: sug'orish 15-20 sm chuqurlikda olingan egatlar orqali o'tqaziladi. Bunda suv tuproq 40-50 sm chuqurligigacha namiqquncha jildirاتب oqiziladi.

Dastlab ko'chatlar bir-ikki kun oralatib sug'oriladi, o'simliklar obdan tutib ketgandan keyin esa suv vaqti-vaqti bilan beriladi, ammo tuproq butun o'suv davri davomida nam holatda bo'lishi kerak. Uchinchi yili esa sug'orish egatlari, o'simlikdan 50 sm uzoqlikda 30-40 sm chuqurlikda olinadi. Greypprutning yaxshi o'sishi va hosil berishi uchun tuproqning optimal namligi DNS ga nisbatan 70-85 % bo'lishi kerak. Greypprut ko'chatlari tez-tez (mavsum mobaynida 25 martgacha) sug'orib turilishi lozim.

Sug'orish soni ob-havo sharoiti va o'simliklarning holatiga

2 yoshli greypprut pomelo Rennans III

bog'liq bo'ladi. Qumoq tuproqlarda greypprutni o'rta hisobda issiqxona tuproq namligiga qarab sug'oriladi. Shunda 5-6 martagacha go'ng sharbati oqiziladi. Yozning jazirama issiq kunlarida greypprutni kechqurunlari va ertalab sug'oriladi.

Har qaysi sug'orishdan so'ng tuproq 10-15 sm chuqurlikda yumshatiladi. O'simliklar hosilga kirgandan keyin tuproqni yumshatish, sug'orish oralatib o'tqaziladi.

Qish davrida qator oralari chuqur (25-30 sm) ishlanib, bir yo'la chirigan go'ng va superfosfat solinadi. Undan keyingi ishlov berish sug'orish yoki go'ng sharbati berish, hamda mineral o'g'itlar bilan oziqlantirishga bog'lab olib boriladi. Yerni ishlashda ehtiyot bo'lish kerak, chunki o'simlikning asosiy ildizi 15-25 sm chuqurlikda joylashgan bo'ladi. Begona o'tlar muntazam ravishda yulib olinishi va issiqxonadan chiqarib tashlanishi lozim, chunki

ular bilan shira va boshqa zararkunandalarni chiqarib tashlangan bo'lishi mumkin.

Greypprutni ko'chati o'tqazilgandan keyin ikkinchi yildan boshlab (tuproqqa kuzda ishlov berishda) go'ng va superfosfat solinadi. Bir, ikki va uch yillik ko'chatlarning har qaysisi ostiga 10 kg dan go'ng, 20 g dan fosfor va azot, 10 g dan kaliy (sof modda hisobida) solinadi, hosilga kirgan daraxtlariga esa 20-25 kg dan go'ng va 80-120 g dan fosfor va azot, hamda 40-60 g dan kaliy beriladi (o'simliklarning yoshiga qarab solinadigan o'g'itlar miqdori oshirib beriladi).

Mineral o'g'itlar ikki muddatda yarmi fevralda va qolgani mayning oxiri iyunning boshlarida (tugunchalar paydo bo'lganda) solinadi. Shuningdek, greypprutni go'ng sharbati bilan ham sug'orib turiladi. Bunda birinchisi greypprut o'sa boshlash oldidan, ikkinchisi gullash oldidan va yana 3-4 chisi tugunchalari tugilgandan keyin, hamda mevalarining o'sish davrida 20-25 kun

1 dona hosil 2 kg greypprut pomelo Rennsans III

oralatib beriladi. Go'ng sharbati sigir, qo'y va parranda go'ngidan (2:1:1 nisbatlarda) iborat bo'lib, ular ariq suvi bilan birga sug'orish egatlariga oqiziladi.

Issiqxonadagi greypprutni novdalari fevral oxiri yoki mart oyi boshlarida o'sa boshlaydi. Bu ob-havo sharoitiga, o'simlikning yoshi, meva qilish darajasi va boshqa omillarga bog'liq. Lekin, ayni shu davrida havoning o'rtacha kunlik harorati 12oC, tuproq harorati esa 9oS bo'lishi kerak.

Shakl berish: greypprutni daraxtiga keng oval shaklni berish uchun, shu yilgi yosh novdalar va ancha eski shoxlar kesib tashlanadi. O'suvchi novdalarni chilpish va ularni qisqartirish ham muhim ahamiyat kasb etadi. Bundan tashqari shox-shabbaning ichida bo'ladigan ko'k bachki novdalar kesib tashlanadi. Shox-shabbaning qalinlashib ketmasligi uchun har qaysi oldingi shoxda ko'pi bilan ikkita, eng kuchli shoxlarda esa uchtagacha novda qoldirishga ahamiyat berish kerak.

Kasallik va zararkunandalarga qarshi kurash: issiqxonadagi greypfrutni daraxtlari ko'pincha yumshoq qurt, qalqondor, giyoh biti (shira) va kanalardan zararlanadi. Qalqondorni yo'qotish uchun o'simliklar zalonning 0,3 % li eritmasi bilan (5-6 kun oralatib 2 marta) yaxshilab purkaladi.

Qalqondorning axlati (eksrementi) ga zamburug' tushadi. Bu kuya barglardan yuvilmaydi. Uni yo'qotish uchun barglarga qo'shimcha ravishda 1 % li bordos yoki 0,2% li keltan eritmasi sepiladi. O'simliklar gommoz (tanadan yelim oqishi) bilan kasallanganda u boshlangan paytidayoq va yog'ochlikning zararlangan qismi to sog'lom qavatigacha kesib olinadi. Shundan keyin tozalangan joy 3% li mis kuporosi (to'tiyo eritmasi) bilan

dezinfeksiya qilinadi va bog' qaynatmasi (bog' mumi) surtib qo'yiladi. Bunday qaynatma tayyorlash uchun konifol va asalari mumini (2:1) oz miqdorda mol yog'i qo'shib qizdiriladi.

Greypprut daraxti tanasining hamma aylanmasi gommoz bilan zararlanganda, uni idizi bilan kovlab olib kuydirib tashlanadi, tuproq esa formalinning 1 % li eritmasi bilan dezinfeksiyalanadi.

Maxsus qurilgan ko'chatxonada qalamchadan greypfrutni yosh ko'chatlarini tayyorlashda 28 kunda 85-90% ildiz ottiriladi.

Greypprutlarning mahalliy navlari pakana bo'yi 2m 85 sm unchalik baland bo'lmaydi. Uy sharoitida nafaqat gullay oladi, balki tuzukkina hosil ham beradi. Uni uy ichida, deraza oldida parvarishlash mumkin.

Xona ichida o'stiriladigan greypfrut daraxtining navini to'g'ri tanlay bilish kerak. Masalan, O'zbekistonda greypfrutni pomelo Zayniddin navi, pomelo ZF Yubileyniy navi va pomelo Rennessans III navlari balandligi – 2m 85 sm, dumaloqsimon pakana o'sadi, sovuqqa chidamli, serhosil, daraxti 2-3 yildan keyin hosilga kiradi.

Xitoyda o'stiriladigan Meyera-karlik navi bizning sharoitga mos keladi. Balandligi 1-1,5 metrgacha yetadi, dumaloqsimon va kichik bo'lib o'sadi, tikanaklari kam, sovuqqa chidamli, serhosil. Daraxt 3-4 yoshga kirganda ilk hosil bera boshlaydi.

Greypprutni o'suv vegetatsiya rivojlanayotgan davrda uni ikki haftada bir marta oziqlantirib turish talab etiladi.

Gullab, hosil bera boshlaganda esa har 10 kunda "Sudarushka" va "Kamiron-lyuks" kabi maxsus makro va mikrounsurlar bilan oziqlantiriladi.

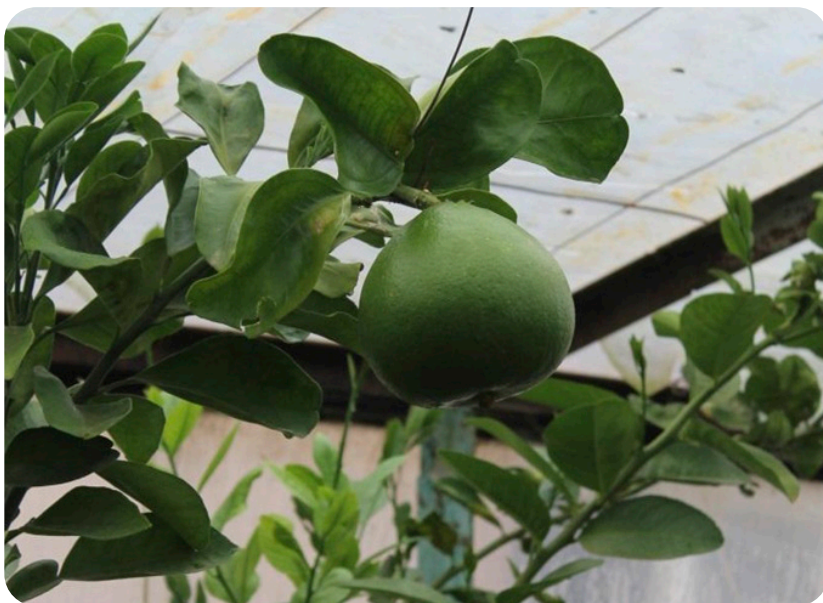
Bu o'g'itlarni "Busefal", "Kauriy", "Felumb" va "Svetochneya

raduga" kabi organik tindirmalar bilan almashtirib ham ishlatish mumkin.

Greytfrut ko'chatlarida paydo bo'lgan ortiqcha novdalar chilpib olib turiladi. Ba'zan ikki-uchta yaprog'i bo'lgan pakana greytfrut daraxti gulga kiradi. Tabiiyki, tuproq unumdorligi yuqori bo'lsa hosil olish mumkin. Bunda hosiliga kuch yetkazib bera olishi uchun tuproq ozuqa bilan boyitiladi

Navlari: O'zbekistonda greytfrutni mahalliy pomelo Zayniddin navi, pomelo ZF Yubileyniy navi va pomelo Renaissance III navlari rayonlashtirilgan.

Hosilni yig'ib-terib olish: greytfrutning hosilini terimbop pishganlik darajasi birmuncha boshqacharoq aniqlanadi. Greytfrutni mevalari ham yaxshi rivojlangan bo'lsa, yashilligida daraxtdan uziladi. Po'stining rangi esa omborlarda o'zgaradi.

GREYTFRUTNING BOSHQA NAVLARI HAQIDA MA'LUMOTLAR

BOSHQA NAVLARI				
	Nomlanishi va kelib chiqishi	Qisqa ma'lumotlar	Xossalari	Mevalari
POMELMUS VA GREYTFRUT	Citrus paradisi <i>G'arbiy Hindistondan</i>	Pompelmus va greytfrutni ko'pincha birga aytishadi, ammo ular bir urug'ga taalluqli bo'lgan har xil daratlar	O'simligi zich, yaxshi shoxlangan shox-shabbaga ega, barglari katta-katta mevali sekin o'suvchi nav	Pompelmus ta'mi nordon-shirin greytfrut shirin-achchiq
	Citrus maxima / Citrus grandis <i>Tayland, Malayziya</i>	Keng tarqalgan navi – Chandler bo'yi 15 m	Yirik mevali tez o'suvchi navbarglari katta	Yirik, dumaloq, yassiroq, po'chog'i sariq ta'mi nordon-shirin
POMELMUS GREYTFRUTLAR	Citrus paradise marsh Seedless <i>Hindistondan</i>	Sariq etli greytfrut bo'yi 15 m	O'simligi zich, yaxshi shoxlangan shox-shabbaga ega, yillik o'sish surati katta, barglari katta	Eti sariq, shirin-achchiq, urug'lari yo'q, erta meva tugadi
	Citrus paradise Star <i>G'arbiy Hindiston</i>	Qizil etli greytfrut bo'yi 15 m	O'simligi zich, yaxshi shoxlangan shox-shabbaga ega, barglari katta, ovalsimon, to'q-yashil	Dumaloq, po'chog'i sariq yoki pushti, eti qizil, juda sersuv va xushbo'y.
POMELO	Citrus paradise x Citrus maxima greytfrut Citrus paradise vapompelmus Citrus maxima gibridi	Pomelo Oroblando bo'yi 10 m	O'simligi zich bo'lmagan yaxshi shoxlangan shox-shabbaga ega, buning natijasida yirik barglar bekinib turadi	Dumaloq, sariq rangga kiradi, urug'lari kam yoki umuman yo'q, mevalarining ko'pincha po'chog'i yashil

Parametrlar	Ko'rsatkichlar					
	Apelsin		mandarin		greypfrut	
	Ochiq bog'	Issiq xona	Ochiq bog'	Issiq xona	Ochiq bog'	Issiq xona
Mevani shakillanib to pishib yetilish vaqti	9-10 oy 280 kun	7-8 oy 210 kun	8-9 oy 260 kun	7-8 oy 210 kun	9-12 oy 290 kun	7-8 oy 220 kun
Daraxtini bo'yi m/sm	6-10 m	2 m 75 sm	3-6 m	2 m 50 sm	13-15 m	2 m 75 sm
Barglarini uzunligi sm	14	12	10	12	15	17
Gulini diametri sm	3	4	2,5	3	6	6
Gulning otalik changchisi dona	25-30	25-30	7-8	7-8	5-6	5-6
Mevasining diametri sm	6-8	6-8	6-8	8-10	12-16	10-15
Mevasining og'irligi g	450	600-1kg	30-100	120	300	600-2kg
Urug'lar soni	50	65	12	12	3-4	100
Hosili 1 tupida dona	40	90	500	600	700	200
Hosil 100 g myakoti t-q	20 kkal	20 kkal	53 kkal	53 kkal	39 kkal	40 kkal
1ta novdada hosil dona	1-7	1-9	1-17	1-19	1-12	1-15
Ko'chat ekish yoshi yil	3-4	2-3	3-4	2-3	3-4	2-3
Ko'chat ekish sxemasi m	3 x 3	2x2	2 x 2,5	2 x 2	3 x 4	2 x 2
Ko'chat 1gek norma dona	900	2000	1450	2000	830	2000
Ko'chatni 1chi hosili yil	4-5	2-3	5-6	2-3	4-5	2-3
Sitrus mevalar tarkibida ko'plab vitaminlarga boy	Riboflavin (V2), askorbinovaya kislota (S) 1,4%, qand 6-12%, A, V, S va RR niatsin (RR), V-karotin, tiamin (V1), foliev kislota (V9). Bundan tashqari, ko'plab mineral modda, kamroq miqdorda oqsil, yog' va uglevodlarni tashkil qiladi.					
Meva urug'larida ham vitaminlar ko'p	Tarkibida, sarg'ish aromatli mayin suyuqliklarni tashkil qiladi. Olingan vitaminlar kosmetologiyada, parfyumeriyada va meditsinada qo'llaniladi.					
Meva po'stlog'ida ham vitaminlar ko'p	Po'stlog'i tarkibida, efir moyi, pektin va boshqalar olinadi.					

4.3. JIHOZ VA USKUNALAR

Issiqxonalarda greypfrut yetishtirish quyidagicha amalga oshiriladi.

Greypfrut o'simligi iqlim sharoitidan kelib chiqib, O'zbekiston hududida "issiqxona" usulida yetishtiriladi.

Loyiha tashabbuskori greypfrutlarni 20 sotixli maydonda issiqxona tashkil qilib yetishtirishni maqsad qilgan.

Issiqxona, noqulay iqlim sharoitida ekinlarga sun'iy muhit (harorat, yorug'lik, namlik va boshqalar) yaratadigan inshootdir. Asosan, mavsumdan tashqari davrlarda mahsulot yetishtirish, issiqxona va ochiq dala uchun ko'chatlar o'stirishga xizmat qiladi.

Ishlatiladigan resurslar

Issiqxona oynaband yoki polimer plyonka, stekloplast va hokazolar bilan o'ralgan bo'ladi. Yog'och yoki temir, po'lat, alyuminiy kabi metall uskunalaridan tiklanadi. Issiqxonalarining

xilma-xil turlari mavjud. Ular foydalanish muddatlari va davomiyligiga qarab, qishki hamda bahorgi; vazifasiga ko'ra, ko'chat o'stiriladigan va sabzavot yetishtiriladigan; sabzavotlarni o'stirish texnologiyasiga qarab — tuproqli va gidropon; ichki jihozlarga qarab — so'kchakli va tuproqli turlarga bo'linadi. Konstruktiv yechimi jihatdan issiqxonalar nur o'tkazuvchi nishab tomonlari miqdoriga qarab, bir, ikki va ko'p tomonlama nishabli turlarga bo'linadi.

Joylashuvi

O'zbekistonda, asosan, pomidor, bodring, rezavor ekinlar, sabzavot o'simliklari ko'chatlari, shuningdek, sitrus va manzarali o'simliklar issiqxonada yetishtiriladi. Yozi qisqa bo'lgan o'rta va shimoliy mintaqalarda issiqxonada turli sabzavotlar,

boshqa qishloq xo'jaligi ekinlari yil bo'yi o'stiriladi, hosil olinadi, o'simliklarning yangi navi hamda duragaylari yetishtirish va boshqa ilmiy tadqiqot ishlari olib boriladi. Qishki issiqxonalar yil bo'yi foydalanishga mo'ljallangan bo'lib, ularda sabzavotlar bahorgi issiqxonada o'stirish uchun ko'chatlar yetishtiriladi. U metall yoki temir-betondan ishlanadi. Bahorgi issiqxonalar yengil konstruksiyalardan sabzavotlar yerda o'stiriladigan qilib quriladi. Biologik issiqlik yoki quyosh nuri bilan isitiladi. Quyosh nuridan mukammal foydalanish uchun bir nishabli issiqxona tomi (qiyaligi 33-45°) janubga, ikki va ko'p nishabli larniki esa (29-33°) sharq va g'arbga qaratib quriladi. Issiqxona shakli jihatidan ham fonarsimon, angar va blokli kabi bir necha turlarga bo'linadi. Issiqxonalarda o'simlik tuproqda (geoponika), tuproqsiz (yoki gidropika) muhitda o'stirilishi mumkin..

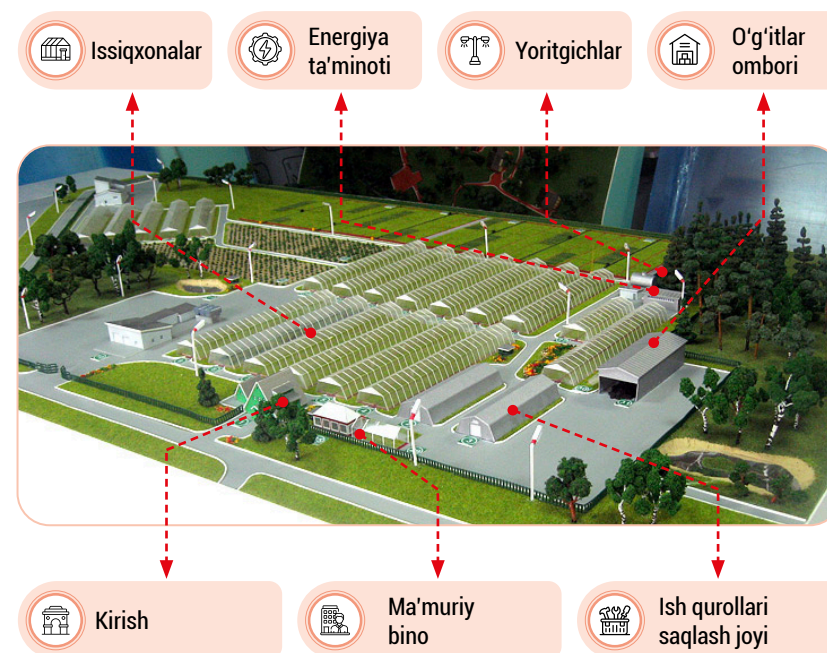
5. INFRASTRUKTURA

5.1. INFRASTRUKTURA

Loyihani amalga oshirish uchun maqbul joydan issiqxona kompleksi qurish uchun binolari bilan yer ijaraga olinadi. Zarur jihoz va uskunalarni binoda joylashishi uchun binoni moslashtirish zarur bo'ladi.

Ushbu loyihani amalga oshirish uchun binolar va joy tanlash alohida e'tibor talab qiladi. Issiqxona kompleksi atrof-muhitga salbiy ta'sir ko'rsatmaydi.

Bundan tashqari issiqxona kompleksi joylashgan hudud 380V li elektr energiyasi va suv ta'minoti bilan ta'minlangan bo'lishi zarur.

6. MARKETING KONSEPSIYASI

6.1. MARKETING KONSEPSIYASI

Zamonaviy dunyoda loyiha faqat iste'molchilarning talablarini e'tiborsiz qoldirmasa, muvaffaqiyatga erishishi mumkin. Talablarni tadqiq qilish va mijozlarning maksimal talablarini qondirish samaradorligini oshirish uchun yangi mijozlarni qo'lga kiritishni, hamda mavjud mijozlarga sifatli xizmat ko'rsatishni, mahsulot yetkazib berishni davom ettirmoqchi bo'lgan tadbirkor, ular haqiqatan ham nimani xohlashlarini va ularga nima kerakligini bilishi kerak.

Bozorni segmentatsiya qilish turli xil obyektlar bo'yicha amalga oshiriladi, ammo marketingda eng katta e'tibor iste'molchilarning xohishlariga qaratiladi. Shu bilan iste'molchilar tashkilotning marketing harakatlariga turli xil qarashlari bo'yicha bozorni segmentatsiya qilishi kerak bo'ladi.

Bozor segmenti – o'xshash afzalliklarga ega bo'lgan, bir xil

xususiyatlarga xos va marketing takliflariga bir xil javob beradigan iste'molchilar majmui.

Taklif tuzilmasidan kelib chiqib, bozorning quyidagi makrosegmentlarini ajratish kerak:

- **iste'mol bozori**
- **sanoat bozori.**

Iste'mol bozori. Bizning ushbu segmentdagi iste'molchilarimiz respublikaning turli yoshdagi, har xil daromad darajasi va oilaviy ahvoli turlicha bulgan barcha aholisidir.

O'zbekiston aholisi soni bo'yicha MDH mamlakatlari orasida Rossiyadan keyin ikkinchi o'rinda turadi. BMT Aholishunoslik jamg'armasining jahon reytingida respublika 41-o'rinni egallaydi. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasining ma'lumotlariga ko'ra, O'zbekiston Respublikasining doimiy aholisi

2024-yil 22-aprel holatiga 37 milliondan ortiq kishini tashkil etdi.

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasining ma'lumotlariga ko'ra, aholi daromadlari o'sishda davom etmoqda.

O'zbekiston bozorida raqobatchi bo'lgan ko'plab mahalliy korxonalar faoliyat ko'rsatmoqda.

Assortiment nomi	O'lchov birligi	Sotish narxi (so'm)	
		Loyiha tashabbuskorida	Raqobatchilarda
Greypprut	Kg	35 000	45 000

Nomlanishi	O'lchov birligi	Maksimal yetishtirishdagi soni	Sotish narxi (ming so'm)	Summasi (ming so'm)
Greypprut	kg	16 000	35	560 000

7. MAHSULOT YETISHTIRISH REJASI

7.1. MAHSULOT YETISHTIRISH REJASI

Loyihani samarali amalga oshirish uchun loyiha tashabbuskori quyidagi tadbirlarni amalga oshirishi lozim bo'ladi:

1. Loyiha konsepsiyasini ishlab chiqish;
2. Loyiha texnik-iqtisodiy asoslarini, moliyaviy hisob-kitoblarini va marketing strategiyalarini ishlab chiqish;
3. Loyiha tashabbuskori yuridik shaxs sifatida tashkilotini davlat ro'yxatidan o'tkazish;
4. Issiqxona quruvchi tashkilotlar, tomchilatib sug'orish tizimini o'rnatuvchi tashkilot, ko'chat yetkazib beruvchilar va boshqa mol yetkazib beruvchi tashkilotlar bilan shartnomalar tuzish;
5. Kredit tashkilotlari bilan muzokaralar o'tkazish va moliyalashtirish manbalarini aniqlash;
6. Loyihani moliyalashtirish hujjatlarini ishlab chiqish va bankka taqdim etish;

7. Bank tomonidan moliyalashtirishning ochilishi;
 8. Issiqxona qurilishini yakunlash, tomchilatib sug'orish tizimini o'rnatish, ko'chatlarni qabul qilish;
 9. Yerni bloklarga, kataklarga, qatorlarga ajratish;
 10. Tuproqni tayyorlash va ko'chatlarni ekish;
 11. Ko'chatlarni parvarishlash;
 12. Sug'orish tizimini tartibga solish;
 13. Qatorlarda gerbitsidli begona o'tlarni doimiy tozalash, meliorativ ishlar;
 14. Hosil olish;
 15. Sotishni tashkil qilish.
- Loyiha tashabbuskori loyihani amalga oshirishning ikkinchi

yilida 30% dan mahsulot yetishtirish quvvatlarini bosqichma-bosqich o'zlashtirishni va loyihani amalga oshirishning 6-yiliga kelib imahsulot yetishtirish quvvatlarini kamida 100% gacha yetkazishni rejalashtirishi zarur.

Yillar bo'yicha quvvatlarni o'zlashtirish koeffitsiyenti:

Ko'rsatkichlar	1-yil	2-yil	3-yil	4-yil	5-yil	6-yil	7-yil
Quvvat o'zlashtirilishi % da	0%	30%	60%	80%	90%	100%	100%

8. HR REJASI

8.1. HR REJASI

Loyiha tashabbuskori har bir xodim loyihaning muvaffaqiyatiga to'liq hissa qo'shishi va shu bilan birga o'zining professional, shaxsiy o'sishi va ijtimoiy himoyalangan bo'lishi uchun barcha zarur amallarni bajarishi lozim. Mehnat haqi adolatli bo'lishiga va xodim hamda loyiha tashabbuskori o'rtasidagi munosabatlarning sheriklik tamoyillarini aks ettirishiga intilishi kerak.

Ushbu loyihada xodimlarning soni - 1 kishini, shu jumladan ma'muriy va boshqaruv xodimlari - 1 kishini, ishchi xodimlar - 1 kishini tashkil qiladi.

(ming so'mda)

Xodimlar	Soni	Ish haqi	Oylik ish haqi	Ijtimoiy soliq (12%)	Jami
1. Boshqaruv va adminstratsiya					
Bosh direktor	1	3 000	3 000	360	3 360
Jami	1		3 000	360	3 360
2. Issiqxona xo'jaligi					
Ishchi	1	2 500	2 500	300	2 800
Jami	1		2 500	300	2 800
JAMI XODIMLAR	2		5 500	660	6 160
JAMI YILIGA			66 000	7 920	73 920

9. MOLYAVIY REJA

9.1. MOLYAVIY REJA

Loyihani amalga oshirish uchun zarur bo'lgan vaqt (uni moliyalashtirishdan tortib, kredit va foizlarni to'lash bilan amalda yakunlashgacha) 7 yilni tashkil etadi.

Kredit mablag'larini jalb qilish bo'yicha tashkiliy tadbirlarni o'tkazish, shartnomalarni rasmiylashtirish uchun yana 1 oy kerak bo'ladi.

Shunday qilib, loyihaning umumiy davomiyligi 7 yilni tashkil etadi, bu yerda birinchi oy investitsiya davri hisoblanadi.

Ushbu loyihani o'z mablag'lari va jalb qilinadigan kredit mablag'lari hisobidan moliyalashtirish zarur.

Loyiha qiymati (byudjet) 220 mln. so'mni (shundan 150 mln. so'mi kredit mablag'lari hisobidan) tashkil etadi.

Loyiha qiymati, shuningdek, butun loyiha bo'yicha xarajatlar tarkibi ilovalarda keltirilgan.

(ming so'mda)

Tarkibiy qismlar	Summa (ming so'm)	Tuzulishi
O'z mablag'i		
Issiqxona majmuasining qurilish-montaj ishlari	12 000	5%
Aylanma kapital	58 000	26%
Jami o'z mablag'lari	70 000	32%
KREDIT RESURSLARI		
Kredit summasi	150 000	68%
Jami moliyalashtirish manbalari	220 000	100%

9.1. LOYIHANI AMALGA OSHIRISH UCHUN OLINADIGAN KREDIT SHARTLARI

Ushbu loyihani moliyalashtirish uchun kredit olish, bank orqali quyidagi shartlar asosida amalga oshiriladi:

- kreditning qaytarish muddati - 7 yil;
- yillik foiz stavkasi - 18%;
- imtiyozli davr - 24 oy;
- kredit bo'yicha asosiy qarzni to'lash davriyligi – qaytarish jadvaliga muvofiq.

9.2. LOYIHANI MOLIYALASHTIRISH: MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMI VA MANBALARI

Loyiha kredit mablag'lari va o'z mablag'lari hisobidan issiqxonalarda greypfrut yetishtirish uchun moliyalashtiriladi.

(ming so'mda)

Asosiy vositalar va TMZ larning nomi	O'lchov birligi	Soni	Narxi	Summasi	Pul mablag'lari manbaasi	
					Bank krediti	O'z mablag'lar
Issiqxona majmuasi						
Tomchilatib sug'orish to'plami	20 sotix	1	10 000	10 000	10 000	-
Greyprut ko'chatlari 3 yillik	ming so'm	400	200	80 000	80 000	
Issiqxona majmuasining qurilish-montaj ishlari						
Qurilish montaj ishlari	m²	2000	36	72 000	60 000	12 000
Jami				162 000	150 000	12 000
Jami investitsiyalar				162 000		

Kredit mablag'larining (ulardan foydalanilgan taqdirda) o'zini o'zi qoplashi va o'z vaqtida qaytarilishini hisobga olgan holda iqtisodiy samaradorlikni baholashda:

loyiha tashabbuskori daromadlarni, zararlarni hisoblashda soliqlar va boshqa ajratmalarni ularni qo'llash bo'limlari bo'yicha hisobga olishi;

loyihani amalga oshirishdan kutilayotgan foydani, pul oqimini ishlab chiqarish va sotish rejasiga muvofiq hisoblashi;

foyda va zararlar to'g'risidagi hisobotni tuzishda loyiha tashabbuskori qanday soliq to'lovchisi ekanligini hisobga olishi zarur.

10. XULOSALAR

10.1. XULOSALAR

1. 74 mln. so'mlik mehnatga haq to'lash fondi bilan 2 ta ish o'rni tashkil etiladi.

2. Mahsulot yetishtirish hajmi o'rtacha **429 mln. so'mga** yetkaziladi.

3. Investitsiya davrining oxirida barcha majburiyatlar qaytarilgandan so'ng korxona ixtiyorida **1,5 mlrd. so'm** ekvivalentidagi pul mablag'lari qoladi, bu esa ishlab chiqarishni yanada modernizatsiyalash va mahsulot turini kengaytirish imkonini beradi.

4. Yillik rentabellik ko'rsatkichlari ijobiy va yuqori. 7 yildan so'ng tashkilot **2,5 mlrd. so'mdan** yuqori daromad ko'radi.

5. Mutlaq likvidlik koeffitsiyenti (to'lov qobiliyati) faoliyatning 1-yilida - **9,9** ni, 7-yilda esa **103,7** ni tashkil etadi.

6. O'z aylanma mablag'lari bilan ta'minlanganlik koeffitsiyenti 2-yil faoliyat uchun -1,2 ni tashkil qiladi, 7-yil esa bu ko'rsatkich 1,0 ga teng bo'ladi. Bu 7-yil faoliyat uchun xo'jalik o'zini o'z aylanma mablag'lari bilan **100%** ta'minlaydi degan ma'noni anglatadi.

7. Loyihaning rentabelligi foyda bilan bir xil tendensiyaga ega. Mahalliy sharoitlar uchun loyiha rentabelligi juda yuqori. Agar aktivlarning rentabelligi faoliyatning 2-yilida **18%**, 7-yilda **53%** ni tashkil qilsa, sotish rentabelligi faoliyatning 2-yilida **12%** ni, 7-yilda esa **73%** ni tashkil qiladi.

8. Faoliyatning 2-yilida xarajatlar ulushi **68%** ni, 7-yilida esa **23%** ni tashkil etadi. Bu shuni anglatadiki, faoliyatning 2- yilida har bir ishlab topilgan 100 so'm uchun xarajatlar 68 so'mni,

daromadlar ham 32 so'mni, 7-yilda esa xarajatlar 23 so'mni, daromadlar esa 77 so'mni tashkil etadi.

9. IRR (ichki daromadlik normasi) **54,75%** ni tashkil qiladi.

10. NPV (toza diskontlangan daromad) **907 mln. so'mni** tashkil etadi

11. O'z-o'zini qoplash muddati, diskontsiz, **2 yil 11 oy**, 10% diskontni hisobga olgan holda **3 yil 1 oy**.

12. Zararsiz ishlash nuqtasi **10,00%**.

Umuman olganda, mazkur loyiha doirasida o'tkazilgan tadqiqotlar loyiha tashabbuskorining mukammal moliyaviy holatga va ijobiy tendensiyaga erishishini ko'rsatmoqda.

Ushbu xulosa loyihaning investitsion jozibadorligini ko'rsatadi.

11. LOYIHANING HISOB-KITOB QISMI

1-jadval

Loyihaning boshlang'ich va yakuniy ko'rsatkichlari
(ming so'mda)

Loyiha nomi	Issiqxonalarda greypfrut yetishtirish
Loyiha ma'lumotlari	
Ishlab chiqarish	Greypfrut yetishtirish
Loyihaning umumiy qiymati	220 000
O'z mablag'lari	70 000
Bank krediti	150 000
Loyiha ishlab chiqilgan sana	21.06.2024 yil
Kredit oluvchi	Loyiha tashabbuskori
Kredit oluvchi manzili	O'zbekiston Respublikasi
Bisnes reja uchun mas'ul shaxs	
Telefon	+998 93 183 22 88
Dollar kursi	12700

2-jadval

Loyihaning boshlang'ich qiymati (ming so'mda)

Nomi	Summa	Loyihada ishtirok etish			
		Kredit	%	O'z mablag'lari	%
Tomchilatib sug'orish to'plami	10 000	10 000	100%	-	0%
Issiqxona majmuasining qurilish-montaj ishlari	72 000	60 000	83%	12 000	17%
Greyprut ko'chatlari 3 yillik	80 000	80 000	100%	-	0%
Jami asosiy vositalar	162 000	150 000	93%	12 000	7%
Aylanma kapital	58 000		0%	58 000	100%
Jami	220 000	150 000	68%	70 000	32%

3-jadval

Moliyaviy reja (ming so'mda)

Tarkibiy qismlar	Summa (ming so'm)	Tuzulishi
O'z mablag'i		
Issiqxona majmuasining qurilish-montaj ishlari	12 000	5%
Aylanma kapital	58 000	26%
Jami o'z mablag'lari	70 000	32%
KREDIT RESURSLARI		
Kredit summasi	150 000	68%
Jami moliyalashtirish manbalari	220 000	100%

4-jadval

Asosiy vositalar va inventarlarni sotib olish uchun mablag'larni taqsimlash (ming so'mda)

Asosiy vositalar va TMZ larning nomi	O'lchov birligi	Soni	Narxi	Summasi	Pul mablag'lari manbaasi	
					Bank krediti	O'z mablag'lari
Issiqxona majmuasi						
Tomchilatib sug'orish to'plami	20 sotix	1	10 000	10 000	10 000	-
Greyprut renessans ko'chatlari 3 yillik	ming so'm	400	200	80 000	80 000	
Issiqxona majmuasining qurilish-montaj ishlari						
Qurilish montaj ishlari	m ²	2000	36	72 000	60 000	12 000
Jami				162 000	150 000	12 000
Jami investitsiyalar				162 000		

5-jadval

Ta'sischi (ming so'mda)

Komponentlar	O'z mablag'laridan	Ulush, % da	Bank krediti hisobidan	Ulush, % da	Jami
Loyihaning umumiy qiymati	70 000	32%	150 000	68%	220 000
Asosiy vositalar			80 000		
Uskunalar	-		10 000		
Qurilish montaj ishlari	12 000		60 000		
Moliyaviy xarajatlar	58 000				

6-jadval

Ishlab chiqarish rejasi

Ko'rsatkichlar	O'lchov birligi	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6 - yil	7 - yil	Jami
Greypprut Renessans navi	kg	-	4 800	9 600	12 800	14 400	16 000	16 000	73 600
Jami		-	4 800	9 600	12 800	14 400	16 000	16 000	73 600

7-jadval

Mahsulot sotilishi rejasi (ming so'mda)

Ko'rsatkichlar	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6 - yil	7 - yil	Jami
Greypprut Renessans navi	-	168 000	336 000	448 000	504 000	560 000	560 000	3 152 000
Jami	-	168 000	336 000	448 000	504 000	560 000	560 000	3 152 000

8-jadval

Ishlab chiqarish prognozi parametrlari (ming so'mda)

Mahsulot turi	O'lchov birligi	Ishlab chiqarish hajmi														
		1 - yil			2 - yil		3 - yil		4 - yil		5 - yil		6 - yil		7 - yil	
		0%	Quvvatda		30%	Quvvatda	60%	Quvvatda	80%	Quvvatda	90%	Quvvatda	100%	Quvvatda	100%	Quvvatda
		Soni	Narxi	Summasi	Soni	Summasi	Soni	Summasi	Soni	Summasi	Soni	Summasi	Soni	Summasi	Soni	Summasi
Sitrus mevalar			0		168 000		336 000		448 000		504 000		560 000		560 000	
Jumladan																
Greypprut Renes-sans navi	kg	0	35,0	0	4 800	168 000	9 600	336 000	12 800	448 000	14 400	504 000	16 000,0	560 000	16 000	560 000

9-jadval

Ishlab chiqarilgan mahsulot tannarxini hisoblash (ming so'mda)

№	Nomi	O'lchov birligi	Narxi	Greyprut Renessans navi		Jami	
				Soni	Summasi	Soni	Summasi
1	Noorganik o'g'it						
1.1	Kaliy	kg	12	0,0375	0,45	600,0	7 200
1.2	Superfosfat	kg	4	0,0375	0,15	600,0	2 400
1.3	Calcium Nitrate	kg	17	0,0053	0,09	85,0	1 445
1.4	Ammoniy sulfat	kg	2,6	0,0375	0,10	600,0	1 560
2	Organik o'g'it						
2.1	Qoramol go'ngi	kg	0,125	10,000	1,25	8 000	1 000
3	Kasalliklar va zararkunandalarga qarshi kimyoviy moddalar	kg	30	0,100	3,00	40	1 200
4	Suv	m ³	1,50	0,5	0,75	1 000	1 500
5	Energiya	kVt*soat	0,90		0,11	1 875	1 688
6	Boshqa ishlab chiqarish xarajatlari	ming so'm			3,67		58 700
7	Umumiy xarajat	ming so'm			9,56		76 693
8	Boshqaruv xarajatlari	ming so'm			3,16		50 630
9	Umumiy xarajat				12,73		127 323
10	Kredit foizi	ming so'm			1,69		27 000
11	Soliq to'lashdan oldingi foyda	ming so'm			20,59		405 677
12	Aylanmadan soliq	ming so'm	4%	-	1,40		22 400
13	Sof foyda	ming so'm		-	19,19		383 277
14	Mahsulot narxi	ming so'm			35,0	-	560 000
15	Ko'chat soni	dona			400		
16	Bir dona ko'chat maksimal hosildorligi	kg			40		
17	Maksimal yetishtirish	kg			16 000		
18	Sotish hajmi	ming so'm			560 000	560 000	
19	Umumiy savdo hajmidagi ulush	%			100%		68%

10-jadval

Shartli-doimiy harajatlar (ming so'mda)

Nº	Nomlanishi	O'lchov birligi	Soni (yillik)	Narxi	Yillik xarajatlar
Tashkilot bo'yicha jami					109 330,4
1	Boshqaruv xarajatlari			3 782,2	45 830,4
1.1	Xodimlarning ish haqi ajratmalar bilan	ming so'm	12,0	3 360,0	40 320
1.2	Suv solig'i	m ³	1 000	0,450	450
2	Ishlab chiqarish xarajatlari			4 891,7	58 700,0
2.1	Asboblarning va boshqa mehnat vositalari hamda buyumlari	ming so'm	12,0	500,0	6 000
2.2	Xodimlarning ish haqi ajratmalar bilan	ming so'm	12,0	2 800,0	33 600
2.3	Asosiy vositalar va nomoddiy aktivlarning eskirishi	ming so'm	12,0	1 091,7	13 100
2.4	Boshqa xarajatlar	ming so'm	12,0	500,0	6 000
3	Marketing xarajatlari			400,0	4 800,0
3.1	Boshqa xarajatlar	ming so'm	12,0	400,0	4 800

11-jadval

Shtat jadvali (ming so'mda)

Xodimlar	Soni	Ish haqi	Oylik ish haqi	Ijtimoiy soliq (12%)	Jami
1. Boshqaruv va adminstratsiya					
Bosh direktor	1	3 000	3 000	360	3 360
Jami	1		3 000	360	3 360
2. Issiqxona xo'jaligi					
Ishchi	1	2 500	2 500	300	2 800
Jami	1		2 500	300	2 800
JAMI XODIMLAR	2		5 500	660	6 160
JAMI YILIGA			66 000	7 920	73 920

12-jadval

NPV, IRR va loyiha o'zini-o'zi qoplash muddati (ming so'mda)

Investitsiya summasi		220 000		
Davr	Sof daromad	Diskontsiz kummulyativ saldo	10% diskont stavkasida sof daromad PV	10% diskontda kummulyativ saldo
1- yil	-21 339	-241 339	-19 399	-239 399
2- yil	52 414	-188 925	43 317	-196 082
3- yil	215 016	26 091	161 545	-34 537
4- yil	328 070	354 162	224 076	189 540
5- yil	386 924	741 086	240 249	429 789
6- yil	441 124	1 182 210	249 003	678 792
7- yil	445 777	1 627 987	228 754	907 546
	PV			NPV
10%	1 127 546			907 546
IRR	54,75%			
Diskontsiz to'lov muddati	2 yil 11 oy			
10% diskontda to'lov muddati	3 yil 2 oy			

13-jadval

Kredit qaytarish rejasi (ming so'mda)

Investitsion davr			1	oy	
Kredit foizi			18,0%	%	
So'ndirish muddati			7	yil	
Imtiyozli davr			2	oy	
Investitsiya summasi			150 000	ming so'm	
Qaytarish davri		Kredit qoldig'i	Asosiy qarz qaytarilishi	Hisoblangan foizlar	Jami to'lov
1- yil	1- oy	150 000		2 250	2 250
	2- oy	150 000		2 250	2 250
	3- oy	150 000		2 250	2 250
	4- oy	150 000		2 250	2 250
	5- oy	150 000		2 250	2 250
	6- oy	150 000		2 250	2 250
	7- oy	150 000		2 250	2 250
	8- oy	150 000		2 250	2 250
	9- oy	150 000		2 250	2 250
	10- oy	150 000		2 250	2 250
	11- oy	150 000		2 250	2 250
	12- oy	150 000		2 250	2 250
2- yil	1- oy	150 000		2 250	2 250
	2- oy	150 000		2 250	2 250
	3- oy	150 000		2 250	2 250
	4- oy	150 000		2 250	2 250
	5- oy	150 000		2 250	2 250
	6- oy	150 000		2 250	2 250
	7- oy	150 000		2 250	2 250
	8- oy	150 000		2 250	2 250
	9- oy	150 000		2 250	2 250
	10- oy	150 000		2 250	2 250
	11- oy	150 000		2 250	2 250
	12- oy	150 000		2 250	2 250
3- yil	1- oy	150 000	2 500	2 250	4 750
	2- oy	147 500	2 500	2 213	4 713
	3- oy	145 000	2 500	2 175	4 675
	4- oy	142 500	2 500	2 138	4 638
	5- oy	140 000	2 500	2 100	4 600
	6- oy	137 500	2 500	2 063	4 563
	7- oy	135 000	2 500	2 025	4 525
	8- oy	132 500	2 500	1 988	4 488
	9- oy	130 000	2 500	1 950	4 450
	10- oy	127 500	2 500	1 913	4 413
	11- oy	125 000	2 500	1 875	4 375
	12- oy	122 500	2 500	1 838	4 338

4- yil	1- oy	120 000	2 500	1 800	4 300
	2- oy	117 500	2 500	1 763	4 263
	3- oy	115 000	2 500	1 725	4 225
	4- oy	112 500	2 500	1 688	4 188
	5- oy	110 000	2 500	1 650	4 150
	6- oy	107 500	2 500	1 613	4 113
	7- oy	105 000	2 500	1 575	4 075
	8- oy	102 500	2 500	1 538	4 038
	9- oy	100 000	2 500	1 500	4 000
	10- oy	97 500	2 500	1 463	3 963
	11- oy	95 000	2 500	1 425	3 925
	12- oy	92 500	2 500	1 388	3 888
5- yil	1- oy	90 000	2 500	1 350	3 850
	2- oy	87 500	2 500	1 313	3 813
	3- oy	85 000	2 500	1 275	3 775
	4- oy	82 500	2 500	1 238	3 738
	5- oy	80 000	2 500	1 200	3 700
	6- oy	77 500	2 500	1 163	3 663
	7- oy	75 000	2 500	1 125	3 625
	8- oy	72 500	2 500	1 088	3 588
	9- oy	70 000	2 500	1 050	3 550
	10- oy	67 500	2 500	1 013	3 513
	11- oy	65 000	2 500	975	3 475
	12- oy	62 500	2 500	938	3 438
6- yil	1- oy	60 000	2 500	900	3 400
	2- oy	57 500	2 500	863	3 363
	3- oy	55 000	2 500	825	3 325
	4- oy	52 500	2 500	788	3 288
	5- oy	50 000	2 500	750	3 250
	6- oy	47 500	2 500	713	3 213
	7- oy	45 000	2 500	675	3 175
	8- oy	42 500	2 500	638	3 138
	9- oy	40 000	2 500	600	3 100
	10- oy	37 500	2 500	563	3 063
	11- oy	35 000	2 500	525	3 025
	12- oy	32 500	2 500	488	2 988
7- yil	1- oy	30 000	2 500	450	2 950
	2- oy	27 500	2 500	413	2 913
	3- oy	25 000	2 500	375	2 875
	4- oy	22 500	2 500	338	2 838
	5- oy	20 000	2 500	300	2 800
	6- oy	17 500	2 500	263	2 763
	7- oy	15 000	2 500	225	2 725
	8- oy	12 500	2 500	188	2 688
	9- oy	10 000	2 500	150	2 650
	10- oy	7 500	2 500	113	2 613
	11- oy	5 000	2 500	75	2 575
	12- oy	2 500	2 500	38	2 538
Jami			150 000	122 625	272 625

14-jadval

Sotilgan mahsulot xarajatlari (ming so'mda)

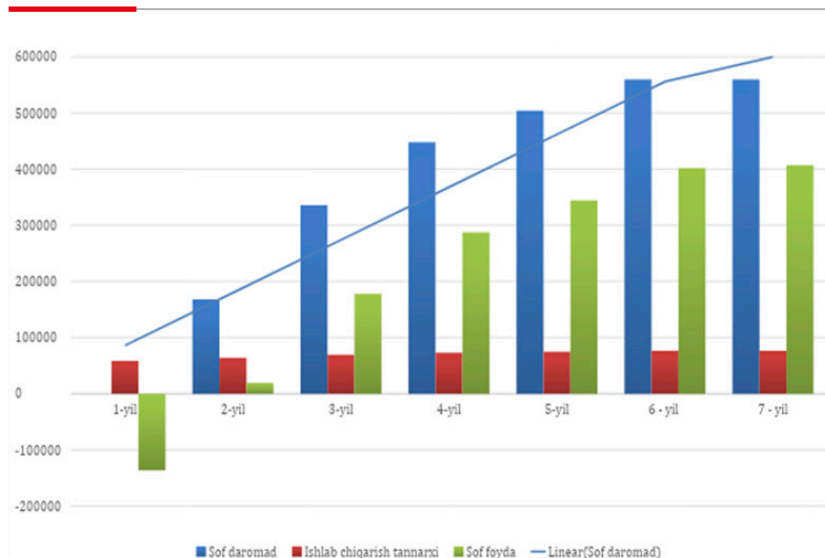
Xarajatlar	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6- yil	7- yil	Jami
	0%	30%	60%	80%	90%	100%	100%	
Yetishtirish tannarxi	58 700	64 098	69 496	73 094	74 893	76 693	76 693	493 666
Jumladan								
Xom-ashyo va materiallar	-	4 892	9 783	13 044	14 675	16 305	16 305	75 003
Elektr energiya, tabiiy gaz va suv	-	506	1 013	1 350	1 519	1 688	1 688	7 763
Ishlab chiqarish xarajatlari	58 700	58 700	58 700	58 700	58 700	58 700	58 700	410 900
Shu jumladan amortizatsiya	13 100	13 100	13 100	13 100	13 100	13 100	13 100	91 700
Boshqa xarajatlari								-
Davr xarajatlari	50 630	50 630	50 630	50 630	50 630	50 630	50 630	354 413
Boshqaruv xarajatlari	45 830	45 830	45 830	45 830	45 830	45 830	45 830	320 813
Shu jumladan amortizatsiya	-	-	-	-	-	-	-	-
Marketing xarajatlari	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	33 600
Moliyaviy xarajatlari								
Kredit foizlari	27 000	27 000	24 525	19 125	13 725	8 325	2 925	122 625
Jami xarajatlari	136 330	141 728	144 651	142 849	139 249	135 648	130 248	970 704

15-jadval

Moliyaviy natijalar to'g'risida hisobot (ming so'mda)

Ko'rsatkichlar	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6 - yil	7 - yil	Jami
Sof daromad	-	168 000	336 000	448 000	504 000	560 000	560 000	2 576 000
Ishlab chiqarish tannarxi	58 700	64 098	69 496	73 094	74 893	76 693	76 693	493 666
Yalpi daromad	- 58 700	103 902	266 505	374 906	429 107	483 308	483 308	2 082 335
Davr xarajatlari								
Boshqaruv xarajatlari	45 830	45 830	45 830	45 830	45 830	45 830	45 830	320 813
Marketing xarajatlari	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	33 600
Boshqa xarajatlar	-	-	-	-	-	-	-	-
Operatsion foyda	- 109 330	53 272	215 874	324 276	378 476	432 677	432 677	1 727 921
Moliyaviy xarajatlar								
Foizlar	27 000	27 000	24 525	19 125	13 725	8 325	2 925	122 625
Soliqlardan oldingi foyda	- 136 330	26 272	191 349	305 151	364 751	424 352	429 752	1 605 296
Aylanmadan soliq	-	6 720	13 440	17 920	20 160	22 400	22 400	103 040
Sof foyda	- 136 330	19 552	177 909	287 231	344 591	401 952	407 352	1 502 256

Moliyaviy ko'rsatkichlar (ming so'mda)

16-jadval

Amortizatsiya hisobi (ming so'mda)

Asosiy vositalarning nomi	Bank krediti hisobidan	O'z mablag'lari hisobidan	Amortizatsiya stavkasi
Tomchilatib sug'orish to'plami	10 000	-	15%
Greyfrut renessans ko'chatlari 3 yillik	80 000		10%
Qurilish montaj ishlari	60 000	12 000	5%
Jami	150 000	12 000	

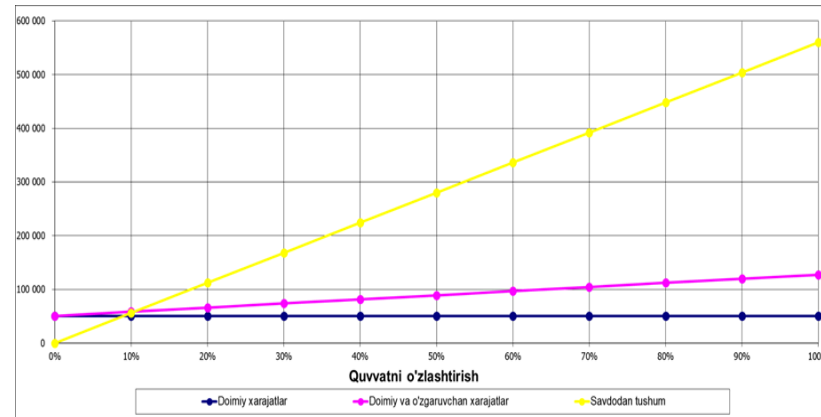
Ko'rsatkichlar	1-yil	2-yil	3-yil	4-yil	5-yil	6-yil	7-yil	Jami
Amortizatsiya xarajatlari	13 100	13 100	13 100	13 100	13 100	13 100	13 100	91 700

17-jadval

Zararsiz ishlash nuqtasi 10% (ming so'mda)

Quvvatni o'zlashtirish	Doimiy xarajatlar	O'zgaruvchan xarajatlar	Doimiy va o'zgaruvchan xarajatlar	Savdodan tushum
0%	50 630	-	50 630	-
10%	50 630	7 669	58 300	56 000
20%	50 630	15 339	65 969	112 000
30%	50 630	23 008	73 638	168 000
40%	50 630	30 677	81 307	224 000
50%	50 630	38 346	88 977	280 000
60%	50 630	46 016	96 646	336 000
70%	50 630	53 685	104 315	392 000
80%	50 630	61 354	111 984	448 000
90%	50 630	69 023	119 654	504 000
100%	50 630	76 693	127 323	560 000

Quvvatni o'zlashtirish

18-jadval

Aylanma mablag'lar rejasi (ming so'mda)

Kirim davri	Kirish muddati	Aylanma koeffitsiyenti
Sotish	30 kun	12
Xom-ashyo va materiallarni sotib olish	30 kun	12

Ko'rsatkichlar	0- davr	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6- yil	7- yil
Sof foyda		-	168 000	336 000	448 000	504 000	560 000	560 000
Ishlab chiqarish tannarxi		58 700	64 098	69 496	73 094	74 893	76 693	76 693
Jumladan								
Xom-ashyo va materiallar	-	-	408	815	1 087	1 223	1 359	1 359
Pul mablag'lari	70 000							
Debitor qarzdorlik		-	14 000	28 000	37 333	42 000	46 667	46 667
Kreditor qarzdorlik		4 892	5 341	5 791	6 091	6 241	6 391	6 391
Sof aylanma mablag'lar	70 000	- 4 892	9 066	23 024	32 329	36 982	41 634	41 634
Aylanma mablag'lardagi o'zgarish		- 74 892	13 958	13 958	9 305	4 653	4 653	-

19-jadval

Pul oqimi hisobi (ming so'mda)

Ko'rsatkichlar	0- davr	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6- yil	7- yil	Jami
Sof tushum		-	168 000	336 000	448 000	504 000	560 000	560 000	2 576 000
Aylanma mablag'lardagi o'zgarish		- 74 892	13 958	13 958	9 305	4 653	4 653	-	- 28 366
Sotishdan tushgan pul		74 892	154 042	322 042	438 695	499 347	555 347	560 000	2 604 366
Ishlab chiqarish tannarxi		45 600	50 998	56 396	59 994	61 793	63 593	63 593	401 966
Yalpi tushum		29 292	103 044	265 647	378 701	437 554	491 755	496 408	2 202 400
Davr xarajatlari		50 630	50 630	50 630	50 630	50 630	50 630	50 630	354 413
Operatsion pul oqimi A		- 21 339	52 414	215 016	328 070	386 924	441 124	445 777	1 847 987
O'z mablag'lari	70 000								70 000
Investitsiya	150 000								150 000
Investitsiyaning qo'shilishi		220 000							220 000
Asosiy qarz C		-	-	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	150 000
Foizlar B		27 000	27 000	24 525	19 125	13 725	8 325	2 925	122 625
Aylanmadan soliq D		-	6 720	13 440	17 920	20 160	22 400	22 400	103 040
Sof pul tushumi	220 000	- 48 339	18 694	147 051	261 025	323 039	380 399	390 452	1 472 322
Divident chiqarish		-	-	88 955	143 615	172 296	200 976	203 676	809 518
Kummulyativ pul tushumi	220 000	- 48 339	- 29 645	28 452	145 862	296 605	476 028	662 805	662 805
Qarzni qoplash koeffitsiyenti (A-D)/(B+C)		- 0,8	1,7	3,7	6,3	8,4	10,9	12,9	6,4

20-jadval

Kutilayotgan Balans (ming so'mda)

Ko'rsatkichlar	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6 - yil	7 - yil
Kummulyativ pul tushumi	- 48 339	- 29 645	28 452	145 862	296 605	476 028	662 805
Debitor qarzdorlik	-	14 000	28 000	37 333	42 000	46 667	46 667
TMZ	-	408	815	1 087	1 223	1 359	1 359
Joriy aktivlar	- 48 339	- 15 237	57 267	184 282	339 828	524 054	710 830
Asosiy vositalar	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Amortizatsiya	13 100	13 100	13 100	13 100	13 100	13 100	13 100
Kummulyativ amortizatsiya	13 100	26 200	39 300	52 400	65 500	78 600	91 700
Asosiy vositalar balans qiymati	136 900	123 800	110 700	97 600	84 500	71 400	58 300
Jami aktivlar	88 561	108 563	167 967	281 882	424 328	595 454	769 130
Kreditor qarzdorlik	4 892	5 341	5 791	6 091	6 241	6 391	6 391
O'z mablag'lari	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Uzoq muddatli kreditlar	150 000	150 000	120 000	90 000	60 000	30 000	-
Taqsimlanmagan foyda	- 136 330	- 116 779	- 27 824	115 791	288 087	489 063	692 739
Jami passivlar	88 561	108 563	167 967	281 882	424 328	595 454	769 130

21-jadval

To'lov qobiliyati va likvidlikni baholash (ming so'mda)

Agregat	Balans moddasi	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6 - yil	7 - yil
A1	Yuqori likvid aktivlar	-48 339	-29 645	28 452	145 862	296 605	476 028	662 805
P1	Yuqori dolzarb majburiyatlar	4 892	5 341	5 791	6 091	6 241	6 391	6 391
	To'lov profitsiti (+) yoki defitsiti(-)	-53 230	-34 986	22 661	139 771	290 364	469 637	656 413
A2	Tez sotiladigan aktivlar	0	14 000	28 000	37 333	42 000	46 667	46 667
P2	Qisqa muddatli passivlar	0	0	0	0	0	0	0
	To'lov profitsiti (+) yoki defitsiti(-)	0	14 000	28 000	37 333	42 000	46 667	46 667
A3	Sekin sotiladigan aktivlar	0	408	815	1 087	1 223	1 359	1 359
P3	Uzoq muddatli passivlar	150 000	150 000	120 000	90 000	60 000	30 000	0
	To'lov profitsiti (+) yoki defitsiti(-)	-150 000	-149 592	#####	-88 913	-58 777	-28 641	1 359
A4	Qiyin sotiladigan aktivlar	136 900	123 800	110 700	97 600	84 500	71 400	58 300
P4	Doimiy passivlar	-66 330	-46 779	42 176	185 791	358 087	559 063	762 739
	To'lov profitsiti (+) yoki defitsiti(-)	203 230	170 579	68 524	-88 191	-273 587	-487 663	-704 439

Likvidlik koeffitsiyentlar

Nº	Koeffitsiyent	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6 - yil	7 - yil
1	Absolyut likvidlik (to'lov qobiliyati)	-9,9	-5,5	4,9	23,9	47,5	74,5	103,7
2	Vaqtinchalik qamrov (tez likvidlik)	-9,9	-2,9	9,7	30,1	54,3	81,8	111,0
3	Qamrov koeffitsiyenti (joriy likvidlik)	-9,9	-2,9	9,9	30,3	54,4	82,0	111,2
4	Debitorlik va kreditorlik qarzlarning nisbati		0,4	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
5	O'z aylanma mablag'lari bilan ta'minlanish koeffitsiyenti Koc	3,68	-0,8	0,4	0,8	0,9	1,0	1,0

22-jadval

Aktivlarning aylanishi ko'rsatkichlari

Nomi	1 - yil		2- yil		3- yil		4- yil		5- yil		6- yil		7- yil	
	Koef.	kunlarda	Koef.	kunlarda	Koef.	kunlarda	Koef.	kunlarda	Koef.	kunlarda	Koef.	kunlarda	Koef.	kunlarda
Kapitalning umumiy aylanuv koeffitsiyenti (Kuak)	-	-	1,55	233	2,00	180	1,59	227	1,19	303	0,94	383	0,73	494
Aylanma aktivlarning aylanishi koeffitsiyenti (Aaak)	-	-	-11,03	-33	5,87	61	2,43	148	1,48	243	1,07	337	0,79	457
Moddiy aylanma aktivlarning (zaxiralarning) aylanuv koeffitsiyenti (Maaak)	-	-	412,14	1	412,14	1	412,14	1	412,14	1	412,14	1	412,14	1
Debitorlik qarzlarning aylanish koeffitsiyenti (Dqak)	-	-	12,00	30	12,00	30	12,00	30	12,00	30	12,00	30	12,00	30
Kreditorlik qarzlarning aylanish koeffitsiyenti (Kqak)	-	-	31,45	11	58,02	6	73,55	5	80,75	4	87,62	4	87,62	4
O'z kapitalining aylanish koeffitsiyenti (O'kak)	-	-	2,40	150	4,80	75	6,40	56	7,20	50	8,00	45	8,00	45

23-jadval

Rentabellik ko'rsatkichlari

Ko'rsatkichlar		1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6 - yil	7 - yil
Sotish rentabelligi	Sof foyda / Sof tushum	-	12%	53%	64%	68%	72%	73%
Aktivlar rentabelligi	Sof foyda / Jami aktivlar	-	18%	106%	102%	81%	68%	53%
O'z (aksiyadorlik) kapitalining rentabelligi	Sof foyda / O'z mablag'lari	-	28%	254%	410%	492%	574%	582%
Xarajatlar rentabelligi	Sof foyda / (Tannarx + Davr xarajatlari)	-	17%	148%	232%	275%	316%	320%
Aylanmadan tashqari aktivlarning rentabelligi	Sof foyda / Sof qat'iy aktivlar	-	16%	161%	294%	408%	563%	699%
Aylanma aktivlarning rentabelligi	Sof foyda / Joriy aktivlar	-	-128%	311%	156%	101%	77%	57%

24-jadval

Xarajatlar ulushi

Ko'rsatkich nomi	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6 - yil	7 - yil
Daromaddagi tannarxning o'rtacha ulushi	-	0,38	0,21	0,16	0,15	0,14	0,14
Daromaddagi davr xarajatlarning ulushi	-	0,30	0,15	0,11	0,10	0,09	0,09
Daromaddagi barcha xarajatlarning ulushi	-	0,68	0,36	0,28	0,25	0,23	0,23

25-jadval

Loyihani amalga oshirish kalendar jadvali

№	Loyiha bosqichlari	1-YIL			2-YIL			
		2-chorak	3-chorak	4-chorak	1-chorak	2-chorak	3-chorak	4-chorak
1	Loyiha konsepsiyasini ishlab chiqish							
2	Loyiha hujjatlarini ishlab chiqish: texnik-iqtisodiy asoslash, moliyaviy hisob-kitoblar, marketing tadqiqotlari							
3	Kredit tashkilotlari bilan muzokaralar o'tkazish							
4	Loyihani moliyalashtirish hujjatlarini ishlab chiqish va imzolash							
5	Shartnomalar tuzish							
6	Investor tomonidan moliyalashtirishning ochilishi							
7	Qo'shimcha ruxsatnomalarni olish							
8	Tuproqni tayyorlash							
9	Yerni bloklarga, kataklarga, qatorlarga bo'lish							
10	Yerni o'g'itlar bilan boyitish							
11	Ko'chatlarni ekish							
12	Sug'orish tizimini tartibga solish							
13	Qatorlarda gerbitsidli begona o'tlarni tozalash							
14	O'simliklarni qayta ishlash, yerni tozalash, meliorativ ishlar							
15	Hosil olish							

[illegible][illegible]

[illegible]This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ISSIQXONALARDA YOSH VA HOSILLI GREYPPFRUTNI YETISHTIRISH LOYIHASI

Loyiha g'oyasi muallifi va tashkilotchisi:

Biznesni
Rivojlantirish
Banki

100011, Toshkent shahri,
Shayxontoxur tumani,
Navoiy ko'chasi 18 A-uy

(78) 150-00-55

www.brb.uz

headoffice@brb.uz

[@brb_uzb](https://www.instagram.com/brb_uzb)

Kichik biznesni
rivojlantirish
jamg'armasi

100053, Toshkent shahri,
Yunusobod tumani,
Bog'ishamol ko'chasi 282-uy

(55) 511-40-00

www.kbrj.uz

info@kbrj.uz

[@biznes_rivojlantirish](https://www.instagram.com/biznes_rivojlantirish)